

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلайн نمی باشد

۲۰۲۳/۰۳/۲۳

پښتو ژباره: رحمت آريا

د افغانستان سیاسي - تاریخي ژورنال

څلورم توک، مزار شریف او د افغانستان شمال - مرکزي برخې

دوه سوه پنځمه پرله پسي برخه

تصحیحات:

ډاکټر لوډیک ډبلیو آدمک

AKADEMISCHE DRUCK- u. VERLAGSANSTALT
GRAZ – AUSTRIA

1979

* زیر آق کوتل: ۵۷ – ۳۵ ، ۲۳ – ۶۵ (ن): دا د «درز آب» د سویل په تقریباً ۲ مایلی کي د «قزل قلعې» د لاري په اوږدو کي یو کلی دی.

* زیر چېر: ۴۶ – ۳۵ ، ۵ – ۶۷ (ن): دا د «بازارک» د شمال په تقریباً ۵ مایلی کي یو کلی دی.

* زگرګ: ۴۴ – ۳۶ ، ۳۶ – ۶۶ (ن): دا د بلخ د سیند پر غاره د «تیمورک» د سویل ختيغ په تقریباً ۴ مایلی کي یو کلی دی.

زندان: ۱۳ – ۳۶ ، ۳ (ن): دا د تاشقرغان د سیند د دری پر غاري د کلیو یوه دله ده چي له ایک څخه له ۱ تر ۲ مایللو پوري غخیلی دی. (ای. بی. سی). او سنی نقشی دا نوم د دره زندان په ډول نښي.

زنجان: ۵۱ – ۳۵ ، ۱۶ – ۶۶ (ن): دا سنګچارک د ویش د سوزمه کلا د تګاو په ویش کي یو کوچنی کلی دی. دلته د وزبیکانو ۱۰ کورونه دی. (ای. بی. سی).

زوج: – ۳۵ ، – ۳۶ : دا د بلخ په ولسوالی کي یو کلی دی او ویل کیري چي د «الاکه هزاره گانو» ۶۰ کورني په کي او سیئري. (ای. بی. سی).

زغره قلعه: اوراصل زغاره: ۲۱ – ۳۶ ، ۵۱ – ۶۵ (ن): دا د «سر پل» د شمال په تقریباً ۱۰ مایلی کي یو کلی دی. هملته د «سر پل سیند» په دوه وو خانګو یعنی «آب سیاه» او «آب سفید» ویشل کیري. (امام شریف) او سنی نقشی د «اوراصل زغاره» نوم نښي.

د پانو شميره: له ۱ تر 24

افغان جرمن آنلайн په درښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له مور سره اريکه تینګه کړئ
maqalat@afghan-german.de
یادونه: دليکنۍ د ليکنېزې بنې پازوالې د ليکوال په غاره ده، هيله من یو خپله ليکنه له رايرلوا مخکې په خير و لولې

زورابي: دا د تاشقرغان د سيند پر بنى غاره له ايبکو څخه لبر کښته یو کلى دی. دی کلي کي د کته علي وزبيکانو ۱۰۰ کورنى اوسييري. (ميتناند)

* زرگر: ۳۵ – ۳۶، ۲۱ – ۶۷ (ن): دا د مارمول د شمال ختیج په تقریباً ۶ مایلی کي یو کوئل دی.

* زوزان: ۴۵ – ۳۶، ۵۷ – ۶۶ (ن): دا د بلخ د ختیج په تقریباً ۳ مایلی کي مزار شريف ته د تللي لاري پر غاري یو کلى دی.

* ظلم آباد: ۵۸ – ۳۵، ۳۵ – ۴۴ (ن): دا د میمني د سیند پر غاره د میمني د شمال لویدیج په تقریباً ۵ مایلی کي یو کلى دی.

ظلم آباد: ۳۵ – ۱۳، ۵۸ – ۶۶ (ن): دا په دره کچان کي د «کته کلا» د شمال ختیج په تقریباً ۵ مایلی کي یو کلى دی.

د څلورم توک، مزار شريف او د افغانستان شمال - مرکزي برخې

پاى

د اپريل د میاشتی ۲۳ کال ۲۰۲۲

په کتاب کي د راغلو اصطلاحاتو شرحه

Ab	آب	اوې: د سیند او د سیند په معنى هم کارول سوي ده
Abdan	آبدان	د افغانستان په شمال کي د اوپو د زيرمه کولو یا د باران د اوپو د دند په توګه کارول کېږي
Aftab	افتاب	لمر
Ahingar	آهنگر	پېن، ګګر، آهنگر او په افغانستان کي د کلي لپاره هم عام نوم دی
Ahu	آهو	غرخه، د اکسوس په اوپدو کي غتني او لوبي غرخه ته ګـوز وايي، کـرک آهو یو "کـرک" دی چي د غرخه له وريو جورېږي؛ غزال
Ailak	ایلاق	د دوبې د تېرو لو ځای یا کلى دی، بر عکس قشلاق د ژمي د تېرو لو لپاره دی
Aimak	ایماق	ایماق د کوچې په معنى ده؛ چهار ايماق بعنى څلور کوچې قومونه؛ دوازده ايماق ۱۲ کوچې قومونه، قېچاق
Ak	اқ	اڼ: سپن. اق سقال: سپن رېږي یا د کلي ملک
'ak	-ک	د نوم د تصغيري بنې د جورولو لپاره یو روستاري دی بعنى کوچنۍ لکه سړاک، کوچنۍ سرای
Akor or Aokhor	آخر یا آخر	د څارو یو لپاره د اوپو څېبلو ځای، یوه سلیندر دوله ناوي ګوندي ځای یا جور سوي ځای دی چي اسونه هله چېله بهوشه خوري؛ له دی پرته د مدیر په معنى ده لکه: مير آخر، د اسونو روزونکي مدیر، اس ساتونکي وابنه
Alaf	علف	

د پابو شميره: له 2 تر 24

افغان جمن آنلائين په درښت تاسو همکاري ته راپولي. په دغه پته له مور سره اريکه تينګه کړي maqalat@afghan-german.de
يادونه: د لیکنې د لیکنې پازوالي د لیکوال په غاره ده، هیله من یو څېله لیکنه له رالېرلو مخکي په خير و لولئ

Alakadari	علاقه داری	د ولسوالی یو اداری واحد
Alaman	اله مان	ناخابی پر غل په خانگری توګه د تورکمانو چاپه، همدا شان د چاپه اچونونکو یوه بله، راه الله مان: هغه لاره چې برغلگر یا چاپه اچونونکي ورباندي ځی
Alkhani or Ulkhani	الخاني	وګوري ایلخاني
Alparghan or Altarghan	البرغان	بو کوچنی بوتی دی چې زیر گلان لري، ايسکيچ ته دير ورته دی
An	آن	کوتول
Anbar	انبار	زيرمتون یا گودام
Angur	انگور	انگور
Anjir	انجیر	اینخر
Aokhor	او خور	وګوري: آخر
Aolia	اوليا	زیارت؟
Aoriz	اوریز، آب ریز	د اووبو بهير
Araba	عرابه	کراچي
Aral	ارال	تاپو؛ د اړال سمندرګي څکه په دی نامه یادیري چې په تابوګانو دک دی
Arbab	ارباب	(د تاجیکانو او فارسي ژبو وګرو په منځ کي) د کلي مشر، د کلي ملک
Archa	ارچه	دنښتر ونه (په پښتو کي «اوینټن»)
Arg or Ark	ارګ	استحکامي کلا، برجهوره کلا، قلعه، دفاعي برج
Arik	ارق: اریق	نهر، کانال: ینګ آرق - نوى کانال
Arzan	ارزن	ردن
Asia	آسیا - آسیاب - ڙ	ڙرنده، باد - آسیا یا آسیای بادي: بادي ڙرنده
Asp	اسپ	آس: میدان اسپ: یو مبهم واتن دی چې د مایل ربع یا هم د مایل نیمایي واتن کیږي
Azhdaha	اژدها	ښamar: اکنڑا د خاکیونو له داسي نومونو سره مخامن سوي یو چې له روایاتو او افسانو سره تراو لري.
Bad	باد	باد: باد: بادي ڙرنده، بادګير: باد پښ، هوا کش، د هوا تهويه، باد صدوبیست روز: د ۱۲۰ ورخو باد چې په سیستان او هرات کي نامنځ باد دی.
Bagh	باغ	بن یا د میوو بن؛ چهار باغ یو عام دی
Baghat	باغات	د یوہ کلې یا بندارګوټي ګردچاپيره سیمې چې بنونه ولري
Bai (Boi in some dialects)	بای	دا شتنو او بدایو وزبیکو او تورکمنو ته یو ویارلی لقب دی. دا لقب د رمو د څښتن لپاره دی
Bairak	بیرق	بیرخ، د خاصه دارانو یوه قطعه
Baital	بیتال	اسپه
Bala	بالا	لور، یورته، د تیټ یا پائين یا کښته بر عکس، بالاحصار، لوره کلا، له اړګ یا استحکامي کلا څخه له توپرې پرته په یوه معنی کارول کېږي
Bam, or, Bum	بام	بام، هره همواره سطحه یا د لوري سطحې پاسني همواره برخه، ظاهرآ ګرنګ یا کندو لپاره هم کارول کېږي. د بامیانو نوم له (بام - میان) یعنی د ګرنګونو تر منځ څخه راغلې دی
Band	بند	بند د اوپو بند ته ویل کېږي او کله نا کله د غرونو لري ته هم ویل کېږي
Bandar	بندر	سرک، تر او سه هیڅکله د بندر په ربنتونی معنی یا د مارکیت لپاره نه ده کارول سوی
Barak	برک	برک: نرم توکر چې د پسۀ له وریو جور سوی وي او رنګ نه وي ورکړل سوی، تر هغه لور یا اعلی برک د کرک په نامه یادیري
Barkhan	برخان	شګلنې غونډي
Bash	باش	مشر، سر، ملک: باشي، د هر شي مشر لکه صد- باشي د ۱۰۰ خاصه دارانو بولندوي، مینګ باشي، د ۱۰۰۰ تنو مشر، مینګ باشي د افغانستان په شمال کي د مالیاتو د راتولولو مشر وو؛ قراول باشي: د پوځۍ پوستي بولندوي یا مشر
Bast	بست	ترل، ګردچاپيره دیوال یا احاطه، دیوال - بست: په دیوالونو کي راتاو
Baz	باز	باز یو دول بنکاري مارغه دی، بانه.
Bazgar	برگر	اجاره وي کرونډکر
Bed	بید	وله
Beg	بیگ	دا د ټولو تورکي ژبو خلکو په منځ کي یو عام لقب دی؛ بیگ تر «بای» دير مهم سری دی؛ بیکلر بیگي د «بیگانو» «بیگ» زښت لور لقب

Bel		بیل	یوم
Bel		بیل	دا لغت له «کوئل» یا «بن» سره هم – معنی دی
Bhosa		بهوسه	تکول سوی وابسه. وابسه معمولاً درمند تکولو په لر کی ماتیری چې غوايان ورباندي تاواوي.
Bini		بیني	پوزه؛ د غړه د څوکي لپاره هم کارول کيري
Birinj		برنج	وريجي
Bolak		پلاق	د اوپو چينه
Bolak or Buluk		بولک ، بولوك	د بوي ولسوالي علاقه داري، یو تولک
Borida		بريده	سوری یا سوره؛ سنگ بریده: پريک سوی دبره؛ سوری دبره
Bum		بام	وګوری: بام
Buriabaf		بوریاباف	د پوزي یا کجاوی اوبدونکي
Burj		برج	برج
Burna		برنا	لور، لکه بالا
Buta		بنه	کوچني بوټي چې د سون توکي لپاره کارول کيري
Buzghunj		بز غنج	د پستي تريخي، د پستي ونه؛ دا هر یو کال تر منځ شنډه کيري
Chah		چاه	خاه
Chaharbagh		چهار باغ	وګوری: باغ
Chaharmaghzar		چهار مغار	چهار مغار
Chakao	چکاو	چک آب	خروبي، آبشار
Chaman		چمن	چمن
Chapchal		چپ چل	هغه سرک چې د دېرو له منځه د دېرو په پريک کولو سره تير سوی وي
Chashma		چشمہ	د اوپو د چيني لپاره عام نوم خو کوچني سيند ته هم ويل کيري
Chehidukhtar		چهل دختر	څلوبينست نجوني؛ د سيمي لپاره یو عام نوم
Chim		چم	د خاورو یوه کواری، ونډيانه، کبل د چمن توته
Chinar		چنار	چنار ونه
Chir or Chil		چير	ښېتر
Chob		چوب	لرگي
Chol		چول	چول یو تورکي لغت د دېنتي لپاره دی، په افغانستان کي عام نوم دی او عمداً شکلنو بېدیگانو ته ويل کيري
Chopan		چوپان	شپون
Chughur		چور	غوج
Dahbashi		ده باشي	دلسو تنو مشر، بلګي مشر، پيرکمشر، خورد ضابط یا حواله دار
Dagh or Tagh		داغ يا تاغ	غرني لرۍ يا غر
Dahan		دهان، دهن	خوله په عام دول د منځغري، تنګي، دري یا د سيند تېټ ځای ته وابي
Dahana		دهانه	د دري، منځغري او یا تنګي یا هم سيند او سيند په خوله کي ځاي
Daima or Daimi		ديمه	هغه کرهنه چې په اوپو لګولو ترلي نه وي؛ کت مت لکه للمه، للمي
Daqq		دق	پلندي، باتلاق
Dara or Darrah		دره	په عام دول دره ده؛ عموماً تنګ دېرین منځغري او تنګي ته ويل کيري؛ په خانکري توګه چې له منځه یو سيند یا خور تير سوی وي
Darakht		درخت	ونه، پکه درخت، یک درخت، یوه ونه، مينګ درخت: ۱۰۰۰ ونه
Darband		درېند	تنګي
Daria		دریا	سیند، آمو دریا، د اکسوس سیند
Darwaza		دروازه	دروازه همدا شان د غرونو یا تنګيو تر منځ تشي هم دروازه ويل کيري
Dasht		دشت	له کانو او جغلو ډک ځاي یا مخ خلاصي ځاي چې اکثرآ هموار ځاي ته ويل کيري، د لوري سطحي کوچني په جغلو ډک ځاي
Dast		دست	لاس يا مونې
Davan		دون	کوتل
Deh		ده	کلی؛ دهات: ګن استوګنی سيمه؛ له بناره وتلي ځاي، بنارګوتني
Dehkan		دهقان، دهگان	کرنېز اجازه کار یا کارگر
Dev		دیو	دیو، یو مافقه الطبيعه خیالی موجود، د خایونو په نومونو کي راغلی لکه: دیو کلا، دیو حصار
Diwal		دیوال	دیوال، دیوار
Dongaz		دونګز	په تورکمني کي د سمندرګي یا جهيل په معنی
Dost		دوست	ملګري، دوست

د پانو شميره: له 4 تر 24

افغان جرمن آنلائين په درښت تاسو همکاري ته راپولي. په دغه پته له مور سره اريکه تينګه کري maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنۍ د ليکنېزې بنې پازوالې د ليکوال په غاره ده، هيله من یو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ

Duzd	دزد	غل، دزدان، غله، چشمہ دزدان، د غلو د اوپو چینه، راه دزدان: د غلو لاره د سخت سرک په معنی چې له عادي لاري دباندي وتلي وي.
Duz	دز	مالګه
EL	ايل	دا وېيکي يا لغت تورکي منشاء لري چې د ستر يا لوی په معنی دی ايلای (وگوري باي) یو مهم سرى، د پسونو د سترى رمي څښتن؛ ايلبند ستره غرنى لري یا د اوپو بند، ويل سوي چې د هلمند سيند اصلني نوم رود ايلبند دی چې د سترى غرنى لري یا د اوپو د ستر بند په معنی کارول سوي دی پانول، هموارول، سنگ فرش، تخته سنگه
Farash	فرش	پارسنج، د واتن تاکلوا لپاره یوه اندازه چې له ۳۴/۱ تر ۴ مایلو پوري توپير موموي، خو تل په ثابت دول ۱۲۰۰ ګامه يا قدمه مثل سوي دی؛ فرسخ گرگ له ۷ تر ۱۰ مایلو واتن ته وايي همدا شان ۱۸۰۰ فيتون ته هه وايي درمند
Fasl	فصل	ځای، ډنم ګاه، پل ځای، شکارګاه: بنکار ځای
Gah	ګاه / ګا	رمه، شمير او هم د جنس لپاره کارول کبرۍ غنم
Gallah	ګله	غوا، پوسټ ګلو، د غوا یا غواي پوستکي؛ څو ځایه دا نوم د سيمې لپاره راغلي دی او ويل سوي چې دا ځای د غواي په پوستکي اندازه سوي دی، د ځمکي یوه توته
Gandum	ګندم	غواي، سخوندر
Gao	ګاو	تېټه ګاره یا اسانه کوټل چې په غونديو کي تېټ ځایونه وي او یا له خط الراسه تيريدل
Gao or Gai	ګاو، ګای	تېټه سيمه، توډه سيمه
Gardan, Gardana	ګردن، ګردنه	داکسوس لویه غرڅه
Garem – sel	گرمسيل	يو یارد یا یو ګام (دېر توپير کوي)
Gawaz	گوز	د شين غزي ونه
Gaz	گز	سوره، سورى، سمخه، په هزاره جاتو کي خلک ئې د خارو یو یا ژو یو د پېتندو ځای ته وايي؛ غرنى لري
Gaz	گز	تېټه، ګلېم، د عوامو په ژبه ګلېم، کړچنې غالى
Ghar	غار	پسنه، راه ګوسفند، د پسنه د تگ لاره، اکثراً پسنه په نښه سوي سرک ته ويل کېږي خو کله چې راه ګوسفند ووپل سی نو غیر عملی لاري ته ويل کېږي تېټوالۍ، تنزل، ګودال، فرورتکي
Gilim	ګلېم	ګنبدی لرونکي ودانۍ، قېر یا زيارت
Gosfand	ګوسفند	لړو، ګرگ فرسخ: اورد واتن
Gowd	ګود	د تېږيدلو ځای، ګودر، جاله؛ عمدتاً د تورکانو له پلوه کارول کېږي چې د سيند د غارو هغو خاپونو ته ويل کېږي چې خارو یو د اوپو څنبلو لپاره کوزېدلاي سی؛ د اوپولو ځای
Gunbaz or gunbad	ګنبد، ګنبد	غرونه، غرنى لري
Gurg	ګرگ	د ولایت والي یا ولسوال
Guzar	ګذر	داقتير
Ghruna	غرونه	هنجانه
Haizum	حاکم	ګاوندي؛ مشترى
Hakim	حکيم	په تحت اللفظي معنی سمندرګي؛ د اوپو دېره لویه اندازه چې یو چېري راتوله سی په خانګري توګه د سیستانو په جوپلونو کي
Hami	حمى	هوار، نرم، هموار
Hamsaya	همسايه	د اوپو د زيرمه کولو لپاره مصنوعي زيرمتون، کيداي سی یو سرخلاصي دند
Hamun	هامون	هم اوسي او یا له خښتو جور مخزن وي
Hamwar	هموار	هندوانه
Hauz	حوض	هنجانه
Hinduwana	تربور	کلا؛ ديو حصار د ديو کلا
Hing	هنگ	برج
Hisar	حصار	اختيار د هزاره ګانو او چهار ايماق قومونو په منځ کي یو لقب دی؛ اختيار په عام ډول د کلي ملک یا مشر وي، کل اختيار ئې لا لور لقب وي، او صاحب اختيار لا نور لور لقب وي یې بشابې یو مهم مشر وي
Hotpur or Utpur	هانپر، اوپر	وګوري: ايل
Ikhtiar	اختيار	افغان جمن آنلائين په درښت تاسو همکاري ته راپولي. په دغه پته له مور سره اريکه تېنګه کړي maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې د ليکنېزې بنې پازوالې د ليکوال په غاره ده، هيله من یو خپله ليکنه له راليړولو مخکي په خير و لولئ
Ilbai or Ilbegi	ايل باي، ايل بيګي	

ilband	ايل بند ، ايل باي	وگوري: ايل
Ilkhani	ایلخانی	درناوي لقب؛ د قوم مشر
Ishan	ایشان	د تورکمنو یا وزبیکو په منځ کي سید
Iskich	ایسکیچ	يو کوچني پلنیونکي بوتي دی چې هزاره جاتو، د تائينمي په سيمې او نورو څابونو کي په عام دول دير شین کيري؛ دا بوتي یو ضعيف سون توکي دی خو ويل سوي چې له ربنتي ئى بنه رسی جوريرو
Ispust	ایسپوست	ښورکي، رشقه
Istikbal	استقبال	که یو خور يا دروند ميلمه راحي نو یوه دله ئى مخي ته د بنه راغلاست لپاره ولپرل کيري، د درناوي محافظتی ګارد
Izbashi	ایزباشي	د هزاره ګافنو په منځ کي یو لقب دی
Jageer	جاگير	(په Ҳمکواں یا فنواں سیستم کي) هغه د ارث ور Ҳمکه چې ارباب ئى د خدمت په بدل کي بزرگ ته ورکوي، د تقاعدي حقوق
Jala	جاله	جاله
Jam	جام	جام، پiale
Jangal	جنگل	خنگل
Jao	جو	ور بشي
Jar	جر	تنګه دره؛ کوچني تنګاب؛ په تورکستان کي کم عمقه تشه؛ سیند
Jarib	جریب	د Ҳمکي د اندازی د تاکلو مقیاس (داسي شنی نه دی چې د هند په شان د Ҳمکي اندازه پري و تاکل سی).
Jawal	جوال	جوال
Jazira	جزيره	تاپو
Jehil	جهیل	جهیل
Juft	جفت	چوره (د غوايانو) یعنی د قلبې غوايان وگوري: قلبه
Jui	جوی	ویالة
Julga, Jilga	جلګه	ویت، تنګه ناو، منځغرۍ، د نوہ وو ګزوونو په منځ کي (د ڇبارونکي یادونه: د لنه ليکوال تېرو ته کيري ده : جلګه: له وښو او چمن دکه Ҳمکه، هواره او پراخه شنه Ҳمکه، مېره په معنی ګانو ده)
Kalbal or Kabul	کاه بل، کابل	د سیونو رمه؟!
Kadam	قد	گام؛ قدم ګاه - پل نښه، پل خای
Kadim	قديم	لرغونی
Kadkhuda	کدخدا	ملک، مشر
Kafila	قافله	د بارورونکو څارو یو ګتار چې د سوداګرو مالونه يا بارونه، د بارونو ګتار
Kagh	کاغ	وگوري: کاک
Kah	کاه	وابسه، وج وابسه؛ کاه سفید: بهوسه: سپین وابسه يا بوسه
Kaiak	قایق	مانو
Kafir	کافر	کافر: کاپر: هغه ځایونه چې د کافر کلا په نوم یاديرو له شماره وتلي دي؛ لړن تر لړه د هیواد د ۵۰ په سلو ورانو ويچارو او کندوالو نومونه د کافر کلا په نوم یاديرو
Kak	کاک	سر خلاصي د او ټو زیرمتون؛ څو ځایه چې نومونه ئي خاک لري باید په حقیقت کي همدا خاک وي
Kal	کل	تنګه دره یا منځ تشي خا
Kala	کلا	کلا، قلعه
Kalan	کلان	لوی، سترا
Kalama	قلمه	درؤي، نې، د دروي قلم، د نېي قلم
kaldar	کلدار، کلاه دار	کله دار؛ له «کله» یعنی ککري یا خولی یا سر څخه راغلی دي - هندی پیسي د دی ډیاره ئې کلدار یا کله دار یادوي چې پر منځ ئې ککره چاپ سوي ده
Kaljao	کلحو	يو نړۍ پوستي، بېکاره دول د ور بشو دی چې د هزاره جاتو په لوړو برخو کي شين کيري. دقاعدي له مخي څارو یو خه وخت ته اړتیا لاري چې ورسره روږدي سی او په لومړي څل نې خاک پر خاک نه خوري
Kam (kaum)	قام، قوم	قوم
Kam	کم	لر
Kamar	کمر	گړنګ، کمر کلاغ: د کار غې ګړنګ
Kaman	کمن	ليندي، کورې دل، کړې دل، کړۍ، کمن بهشت: د جنت ليندي؛ د خاک نوم
Kandai, kandaw	کنداؤ	کوتول

Karez	کاریز	کاریز: تر حمکی لاندی د اوپو کانال
Karkana	کرکانه، کرکنه	په تورکستان کي د نېټې بوټي لپاره چې سون توکى دى کارول کېرىي نورو خاپونو کي "ایسکچ" یادېرىي
Karwan	کاروان	کاروان یا قافله: همدا شان د کاروان لپاره د دمى نیولو خای؛ کاروان سرای،
Kaus	کوز	قوس، لیندې
Kavir	کویر	باتلاق، پلندي
Keshtgar	کشتگر	کروندگر
Khaima or Khima	خیمه	کېرىدى
Khak	خاک	خاورى یا ايرى؛ هر دول درس خاوره، همدا شان و گورى: کاک
Khakistar	خاکستره	ايرى؛ هـ ايره، هـيره، قبرستان
Khakma	خاکمه	د اوپن له وریو جورى جامى
Kham	خام	اوم، خام همدا شان "په جنس کي" هـ معنى ورکوي
Kham or kaj	خم ، کج	کور، د سیند د کریپلوا یا سیند ته د کېنټه کیدلو خاي ته هـ وايى
Khan	خان	درنلوي لقب، په هرات کي سیمه بیز حاکمان د هماگه خای د خان په نامه یادېرىي، خان خیل په قوم کي د قوم د مشر کورنى
Khana	خانه	خای؛ رود خانه: سیند، سرخانه: د کور پر سر پا د کورنى پر سر مالبه؛ سیاه خانه: توره کېرىدى؛ همدا شان هغه شوک چې په دغۇ تورو کېرىدىو کي ژوند هـ کوي هغۇرى ته سیاه خانه ویل کېرىي؛ سفید خانه: کله نا کله د هغۇ کسانو لپاره کارول کېرىي چې په کورونو کي ژوند کوي
Khandak	خندق	دېرین بند، خندق
Khar	خار	اغزى؛ خار اشتر: اوپن - اغزى؟
Khar	خر	خر، خرگور: گوره خر، وحشى خر
Kharabeh	خرابه	کندواله
Kharaj or kharach	خراج	باچ، د باچ اخیستلوا دروازه
Kharwar	خروار	په تحت اللطفى معنى د خرة بار ته وايى، چې ۱۰ موندې په هرات کي او ۱۶ موندې په افغان تورکستان کي کېرىي
Kharbuza	خربوزه	ختكى
Khargah or khirgah	خرگاه	دا هماگه له وریو جوره کېرىدى چې اكتربت مسافر ئى د «کېبتىكە» په نامه یادوی. په تورکى کي: "اووبى" ده
Khasadar	خاصه دار	د مليشە خواک پلى سرتىرى؛ د سىمې پوليس؛ قومى مليشيا
Khawal	حوال	طبيعى سمخه یا سورى
Khima or khaima	خیمه	کېرىدى
Khinjak	خنجك	د پىستى ونه، عادى ونه
khishti	خشتنى	له خېنتى جور، خشت پختە: پخە خېنتە
Khum or kum	خم	د دېنتى شگلنه خاوه
khuni	خونى	د ويني يا قتل مرتکب؛ همدا شان و ژونكى او خطرناكه سىرى؛ برف خونى: دېرە شىدې او و ژونكى واوره
khush	خوش	خوش
khushk	خشک	وچ
Khwaja	خواجه	د روحانى اعقاب يانسل حتمى نه د چې سيدان دى وي
khwar	خور	خور
Kiri	کيري	تېيت غر
Kishlaq	قىشلاق	دائىمى كلى يا استوگئخاي؛ د ايلاق بر عكس چې د دوبى لپاره دى قىشلاق د ژمي د تىرولو خاي دى
Kishti	كشتى	بېرى
Kizil	قرل	سور
Koh or Kuh	کوه	غر؛ کوھستان: غرنى سيمە
Kohna	کەنە	زور
kol	قول	دره، پراخه تېئىه خىمكە يادره
Kotal	کوتل	کوتل
kowl	کول	جهيل
Kro	کرو	يو كڅ يا يو يا دوه مايله
kucha	کوچه	لغطا د کوچى يه معنى ده خود تىڭى درى يا منځري لپاره هـ کارول کېرىي
Kulach	قلاج	فتوم: ۶ فېتە

د پابو شميره: له 7 تر 24

افغان جمن آنلائين په درښت تاسو همكارى ته راپولي. په دغه پته له مور سره اريکه تېنگه کرى maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنى د ليکنيزى بنې پازوالى د ليکوال په غاره ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرو مخکى په خير و لولئ

Kulba or Zauj	قلبه يا زوج	د قلبي حمکه؛ په دي معنى چي هغومره حمکه چي يوه جوره غوايان ئي په يوه کال کي قلبه کولاي سی
kum	خم، کم	وگوري: خم
kund	کند	ورخ
kurghan	کرغان	کلا
kurk	کرك	د بزک عالي ترينې بنه یا نرمي جامي چي د پسه تر ورييو لاندي له نريو سپنسيو جوري سوي وي
kush	کوش	جوره
Kush (kushta)	کش، کشتنه	قتاخاى
Kushk	کوشک	لور سوي، د خاي نوم
Kupruk	کپروک	پل، په تورکمني تورکي کي کپرو یا کوكرو
Lab	لب	خند، ژي؛ لب آب: د سيند خنده يا ژي
Lag-lag	لك لک	دينگ، لگ لگ
Lak	لاک	دا لغت په بلوختستان کي د "کوتل" لپاره کارول کيري
Lalmi	لمى	للمه، هغه کرھنه چي د ويالو په اوبو نه خروبيري
Lang	لنگ	گودر یا د تيريدلو خاي
Langar	لنگر	د ايشار او فداکاري خاي، د فرباني خاي
Lar	لار	کوتل
Li or Lik	لي يا ليق، لک	د خاي د نامه لپاره وروستاري دی لکه خراسان لى: د خراسان خلک؛ پسته ليق هغه لاره یا د حمکي توته چي د پستي وني په کي پريمانه دي
Lig- lig	ليگ	ترات، لکه د آس په ترات تلل
Lut	لوت	بي اوبو خاي یا سيمه، دبرينه دښته، يا هغه دښته چي او بهه ونه لري
Ma'dan	معدن	کان
Maidan	ميدان	هواره حمکه؛ میدان اسپ د واتن د تاکلو یو مبهم واحد د مایل دربعي یا نيمائي مايل په اندازى
Mal, Maldar	مال، مالدار	خاروي، مالدار: د خارويو خښتن
Malakh	ملخ	ملخ
Malik	ملک	د کلي ملک یا مشر یا (د پنهانلو په منځ کي) د یوی قومي خانگي مشر
Malia or Maliyat	ماليه، ماليات	ماليات
Man	من	يو موند
Manda	مانده	وباله، د اوبو بهير
Mar	مار	مار، مارپیچ لار،
Mash and Mung	مش منگ	يو دول پنځي یا مي دي
Mashk	مشك	د پسه له پوستکي جور شى دی چي هوا په کي دکيرې او کله چي له سينده پوري غاره اوږي لکه د مانو په بول ورڅه کار اخیستل کيري. د دغو بول پوستکو یو شمير خنګ پر خنګ اپښوډل کيري او جاله ورڅه جوروسي او انسانان او خاروي په کي پوري غاره تير باسي
Mazar or Mizar	مزار	زيارت
Mehman	مهمان	ميлемه، مهماندار: کوربه
Mehtar	مهتر	په هزاره گانو کي یو لقب دی، د قوم مشر
Ming Bashi	مينگ باشي؛ منگ باشي	په تحت اللفظي معنى د زرو تنو مشر، په تورکمنانو کي د سيمه بيزو مالياتو مشر
Mir	مير	مشر؛ مير د قومي خانگي د مشر یا د هغه له کورني وي، د قوم یا تير "خان خيل"؛ مير آخر د آسونو روزونکي او یاد پالونکو مشر؛ مير آب باشي: د اوبو لګولو د ویش مسؤول، اکثراً مهم اور رسمي سيرى وي
Mirigan or Mirgan	ميرگن	بنکاري، یو څوک چي له خان سره وسله ګرځوي، هر پلې سري چي له خان سره وسله ولري
Mawajib	مواجب	په تحت اللفظي معنى د پيسو ورکره یا پرداخت؛ د قومي مشر یا حاكم مستمری
Motabar	معتبر	د اعتبار ور، مشر، قومي مشر، ملک
Munj	منج	بون، یو دول وابنسه بون ورڅه جورېږي، منج، منجیله، یو دول بوټي چي رسی ورڅه جورېږي
Nahr	سيند	کانال؛ د اوبو لګولو کانال؛ د افغانستان په شمال کي د «جوی» مترادف
Naju	ناجو	د صنوبه ونه، د سرو ونه، د صبر ونه؛ په هرات کي د زيارتونو تر خنګ ليدل کيردي په ځانګري توګه کرڅ کي

Nakhjir	نخجیر	پشکار
Nala	ناله	کوچنی سیند، کانال
Namad	نمد	نیمھی
Nao	نو	نوی؛ نو روز؛ نوی کال د مارچ بیوویشتمه
Narai	نری	کوتل
Nawa	نوا	تتگه دره، پاناله؛ د اویو بهیر
Nawar	ناور	زیرمنون، مخزن، جهیل، منتاب جهیل
Neh	نی	دری، نی، نیزار
Nehang	نهنگ	تمساح؛ کافر نهنگ، د سیند نوم
Nimaksar	نمکسار	د مالگی د لاسته راولو خای، د مالگی بستر، یا د مالگی کان
Nipta	نیپته	برابر، په یوه کربنه
Nobala	نوبالا	منځغری یا تتگه دره
Obah	اوبة	په چول یا دینې کی تورکمن کمپ
Oeh, or Oweh	اوېي یا اووة	د تورکمنانو له ټیئې چوری کېزدی؛ خرګاه، کېيتکه
Ow	او	اوبة
Pada or Patoh	پادا، یا پتوه	پادا ونه، فراتی سپیدار <i>populus euphratica</i>
Pago	پکو، پاکو	یوه شپرکسیزه دله چې د ہنیزو مخو یا کرلو لپاره سره منظمه سوی وي. یو تن ئی قلبه کوي او بینھه نوری د یوم کار کوي. دا دله یو چوره غوايان لري. د پکو د سیستم په هکله د نورو معلوماتو لپاره وګوري لاش جوين
Pai	پای	پښه؛ پای بند، د یوی غرنی لری پښه یا بیخ، پای کوتل؛ د کوتل لمن؛ پای دلدل دلدل د پیشو نښه (دلدل یو فقسی یا ملکوتی آس دی)
Pa'in	پائین	تیبیت، کېتنه، د بالا یا پورته ضد
Pal	پل	پل یا کوچنی غرنی لری
Palas	پلاس	د تابت یا کرباس توکر؛ پلاس نشنین: کېردى میشتی خلک، کوچیان، هغه بى وزلى خلک چې د بوسو او وښو یا له ختو په جونګرو او څېږيو کي اوسيږدي
Palez or Faliz	پالیز، فالیز	د بن حاصل؛ د خټکي پتنی
Pam	پام	هموار خای
Pat	پت	پلنې یا همواره خاورینه دینته یا بیبا چې اوبة ونة لري
Patah	پنټه	وګورئ «پدا، پادا»
Pech	پیچ	مور، کریدل یا مار پیچه کيدل
Pir	پیر	پیر، مقنس سرى
Pista	پسته	پسته، د پستي ونه
Pitao and Geru	پیتاو	د لمر مخي ته کېښاستل لکه د یوی غونډی یا دیوال پده همدا شان لکه پېتاوی یا سیوری
Post	پوست	پوستکي
Pukhta	پخته	پوخ، پخه، هندی کی پکه
Pul	پول	پیسه
Puz	پور	پزه، پوزه، پوزک: څوکه، سنګپور، کوهپور
Qabrestan	قبرستان	هد ايره، هدیره
Qal'a	قلعه	کلا
Qolla	قلله	لوره دنګه یا هسکه څوکه د غړه
Rah	راه	لاره، سرک، راه کلان: لویه لاره، عمومي لاره، راه ګوسفند د پسته د تگ لاره یعنی سخته لاره، راه د زدان: د غلو لاره یا سخته لاره
Rai'at	رعيت	رعيت یا اجرتی بزگر
Rama	رمه	د پیسونو رمه
Reg	رېگ	شګه؛ ریگستان: شګلنې سیمه، یعنی شګلنې دینته
Rishta	رشته	یو دول نارو غې ده چې التهابي ده
Robat	رباط	کاروان سراي؛ کله نا کله د کله په معنی هم ده
Rud	رود	سیند؛ رو دخانه؛ د سیند بستر
Sabz	سبز	زرغون، سبز برگ: د مني حاصل
Sadbashi	صد باشي	د ۱۰۰ تنو مشر، د خاصه دارانو بولندوى
Safed	سفید	سپین؛ سفید برگ: د پسرلې حاصل؛ سفید ریش: سپین ریشی، د کلي ملک یا قومي مشر؛ سفید خانه: هغه خلک چې په کورونو کې ژوند کوي بر عکس سیاه خانه هغوي چې په کېرديو کې ژوند کوي

Safeda or Safedal (r)	سفبده	سینه، سپیدا
Sai	سی	تنگه دره؛ سینات/ سیات: په تنگی دری کی کر هنه او استوګه؛ د افغانستان په شمال کی خواسته کلی په دغه نامه سته
Sailab	سیلاپ	سیلاپ، سیل
Saiyid, Sayyid	سید	د پیغمبر اولاده؛ په تورکی کی ایشان دی
Sal	سال	یو دول جاله ده چې لرگي په خلورو کداونی تزی او له او بوب تیریری
Sanduk-i-daulat	صندوقدوله	یو تاله سوی یا قفل سوی بکس چې خلک خپل غوښتن یکونه یا شکایت یکونه په کی اچوی. په هر بازار کی یو داسی بکس اینښو دل سوی دی
Sang	سنگ	دبره؛ سنگ سولاخ «سوراخ - ر»: سوری دبره؛ سنگ توده: د ببرو کواری
Sang	سنگ	په تورکستان کی یو فرسخ دی چې گله یا قدمه کیږي
Sang Man	سنگ من	د غنموله ۱۳ پوندو او د نورو غلاتو له ۱۲ پوندو سره مساوی ده
Sangreza	سنگریزه	چغل
Sar or Nok	سر یا نوک	سر، یا څوکه، هسکه
Sarai	سرای	یو کور یا واداني؛ په خانگري توګه د مسافرینو د استراحت لپاره عام ځای، د والي خصوصي کور یا د بل مهم سري کور. په ديريو بشارګوتو کي هرو مرو یو سرای سته چې د دولت ملکیت دی او د هری رتبې رسمي مأمورین او نور درانده مهم ميلمانه کله چې له دی ځایه تیریري همدلتله پاتي کيږي
Sarband	سربند	اوب یلوونکي، اب پختشان
Sard	سرد	سور، سره؛ سرد آبه: له خښتو جوره د او بوب سرپوشلي زيرمه (سره له دی چې د الغت فارسي دی خو تورکي کي هم کارول کيږي)
Sarhad	سرحد	سرحد، حد؛ همدا شان معتمله سبمه چې نه توده وي او نه دبره سره
Sarhang	سرهنج	په فارس کي: جګرن یا ډګرمن؛ په افغانستان کي: د خاصه دارانو د دريو "بېرغونو" مشر
Sarma	سرما	سره هوا، ریزش
Sartip	سرتیپ	په فارس کي دګروال یا جنرال. په افغانستان کي د خاصه دارانو د ۶ پا دبرو بېرغونو مشر. ظاهراً داسی بشکاري چې تر دی دا درناوی لپاره یو لقب وي
Seh	سه	دری
Selsela	سلسله	غرنی لری
Sev, Sib	سیب	منه
Shaft- alu	شقفالو	شقفالو
Shamal	شمال	لغظاً د شمال باد؛ ظاهراً په هری سیمی کي پیاووري باد ته او بېي
Shakh	شاخ	بناخ؛ یوه خانګه کیدای سی د سرک، دری یا قوم خانګه وي
Sharif	شریف	بناغلي، آريا، ار، نجيب، شريف
Shela	شیله	یوه نتشه یا دره؛ د یوه سیند یا نالۍ تولی دری ته ویل کيږي او تر هغې پراخي او لوی ته تکاو وايی چې په بیلابیلو نومونو یې یادوي
Shewagi	شیواګی شیوه ګی	اعقاب؛ د شیوا اعقاب؛ تیت
Shibar	شیبر	خته
Shikan	شکن	ماتونکي؛ دندان شکن: غلين ماتونونکي
Shikast	شکست	مات، چاودي؛ شکسته: چاودي حمکه
Shinia	شینیه	د دوه وو سیندونو د یوه کای کیدلو تکي (دو آب)
Shinai	شنای	د پستي ونه، په فارس کي ئى خینجک بولی
Shirkhisht	شیرخشت	کنحری، شیرخشت
Shirin	شیرین	خور
Shor	شور	تریو، مالگین، د مالګي ختی؛ بنوره چنه، شوره زار
Shutur, Ushtur	شتر، اشتتر	اوین
Siah	سیاه	تور؛ سیاه خانه؛ توره کېردي؛ هغوي چې په توره کېرديو کي او سیبری
Sipah-Salar	سپه سالار	ستر درستیز؛ په حقیقي معنی په یوه ولايت کي د سرتیرو بولندوی نه دا چې د تول هیواد سترا درستیز دي وي
Sokhta	سوخته	سوئیلی
Spin	سپین	سپین
Sulakh	سولاخ «سوراخ»	سوری
Sultan	سلطان	دا لقب په خینو هزاره قومونو کي د قومي خانګي مشر ته ویل کيږي او همدا شان د نورو پارسي ژبو قومونو په منځ کي په همدي معنی کارول کيږي

Sum	سم	سمخه (طبیعی یا کیندل سوی)، سمج: سمخه؛ د سمخو کلی
Sur, Surkh	سور، سرخ	سور
Tabistan	تابستان	دوبی
Tagao	تگاو	یوه نشه، دره، یا تنگه دره؛ عمدتاً شنه دره؛ د اوبو بهیر
Ta'ifa	طائفه	د قوم خانگه یا تبر
Tairna	تیرنه	تیت، د برنا یعنی لور ضد
Takht	تخت	هر دول پلن یا هموار خای؛ پلاز؛ د سلاطینو پلاز یا تخت؛ تخت روان
Tal	تال	تش خای یا غرچوری او یا د سیند یا ولای کوچنی کاسه
Tawa	تawa	اوین
Talkh	تلخ	تاریخ
Tanab	تناب	د ھمکی اندازه؛ د جریب معادل
Tang	تنگ	منځغری، مری، ستونی
Tanga	تنگه	سکه؛ د کابای روپی یو پر دریمه
Tangi	تنگی	تنگی
Taoki	تاوکی	دا هغه نوم دی چې په سیستان کي هغو بلوخي فومنانو ته چې «اصبل» نه وي وبل کیری یعنی نجیب، شریف یا له خالص نسله نه وي؛ په دی معنی چې نوکر، مریبی، رزخرید او یا چاپوری ترلی وي
Tapa, Tappa	تپه	غورندي
Tash	تاش	دیره یا خښته
Tikan	تیکان	«بوتی» «بته» کوچنی بوتی چې د سون توکی لپاره کارول کیری
Tir	تیر	غیشی، تیربند؛ د بوي غرنی لري د لوري څوکي په اوردو کي تللي لار
Tirkh	ترخ	ترخه؛ یو دول کوچنی بوتی دی چې په تول افغانستان کي عام دی او پسونه او اوینان ئی خوري
Tirma, Tirima	تیرماه	منی
Tokrak,Toghrak	تکرک	نبیع، مخامخ، مستقیم
Tor	تور	تور
tu	تو	تملیکی و روستاری یا پسوند دی لکه؛ شیبر تو؛ له ختو چقرو یا خلورو دک خای؛ بادام تو؛ د بادامو خای
Tufang	تفنگ	هر دول توپک
Turbat	تریت	مقبره، زیارت
Tursh	ترش	تریو
Uch	وج	وج
Ulang or Walang	ولنگ، والنگ	ورشو، وبنیانه، شین خای
Ulan	اولان	د مرگ خای
Umed	امید	هیله؛ دشت نا اميد؛ د ناهیلی بنته، دیره بدنه دښته
Urdu	اردو	د سرتیرو کمپ
Ushtar	اشتر	اوین
Ushar	عشر	دینی مالیه
Wadi	وادي	دا اوبو بهیر، د سیند بستر
Walang or Ulang	والنگ	شین خای، طبیعی چمن
Welayat	ولايت	لومرى درجه اداري واحد
Woleswali	ولسوالى	ولسوالى، د ولايت یو اداري واحد
Yabu	یابو	کورنگی، د اس بچی، تنو، یو بول وروکی آس
Yaghi	یاغی	پاغی یا خپلواک؛ یاغستان؛ خپلواکه سیمه
Yang	ینگ	نوی، ینگ کلا؛ نوی کلا؛ ینگ اربیق/ اربیک؛ نوی کانال
Yarim	یارم	نیم، نیمایی؛ یارم پلاشاو؛ تورکی لغت د وايسرا یا د والی لپاره
Yurt	بورت	کلی، یو نیمه دائمی استوګھائی
Zakat	زکوة	زکوة
Zamistan	زمستان	ژمی
Zauj	زوج	عیناً لکه قلبه یعنی د قلبی ھمکه یعنی هماگومره ھمکه چې یوه جوره غوايان ئې په بیوه کال کي قلبه کولای سی
Zar	زر	زر، سره زر
Zard	زرد	ژیر
Zardak	زردک	گازاري

Zardalu	زرد آلو	زرد آلو
Ziarat	زيارت	مقبره په عام دول قبر

په دی کتاب کي دراغلو نومونو لیست

د ژبارونکي يادونه: دا چې هر نوم په کومي پانۍ کي چيري او خو څله راغلی ماته به ګرانه وي چې هغه ثبیت او د نامه تر څنګ د پانۍ شمیر هم ولیکم. لوستونکي دی د دی نقیصی له کبله د پېروزنې له مخي پر ما نیوکه نه کوي

آچار تو	آب باريک	آدم خور	آب
آرق سرخ	آبدان	آدينه مسجد	آباغلان
آزان	آبدو	آرق سرخ	آبدان شباقلي
آسيا	آب قدوخ	آستانه	آب سیاه
آسیا باد	آب کلک	آسیا امام	آب فوق
آسیا کهنه	آبی خانه	آسیا دنگک	آب کیلې
آشور علی	آت سلوق	آشور بیگ	آت چېر
آغا زاکین	آته خان خواجه	آشه خان	آتوره
آغه دره	آچه میلی	آغز کنگ	آچه ملي
آق کوتل	آق بولاق	آفتاب روی	آخ شیخ
آق گنر	آق تاش	آق کینه	آق پې
آق لار	آق جویه	آق گنبد	آق تېه
آق مزار	آقچه	آفلر	آق چشمہ
آلتی باي	آقچه نما	آگی	آقچه دالان
آلتی تېه	آق زک دقق	آلتی بولاق	آق دره
آلتی چناق کلان	آق زی عرب	آلتی چناق خورد	آق زی
آلتین تېه	آق سی	آلتی خواجه	آفسو
آل	آق قره	آلر	آق شیخ
آمو دریا	آق کمر	آلی چولای	آق کپروک
ارال پیغمبر	آهنگران	ادرنگ	آهنگر
ارپا قفل	آيونج	اران جي	آیل آباد
ارپه گذار	اپه نج	ارپتو کوتل	اپارده
ارچکتو	ات سلوق	ارجنه	اتباش
ارچه تو	اتومک	ارچه	اتم کوه
ارسی	احسان رباط	ارزولک	اجرم
ارغلی	احمد بالا	ارغنداب	احمد آباد
ارغیلی	اخته خانه	ارغون	اخته چې
ارنلگر	آخره نگاه	ارملک	اختیار
آسیا	اروق سارووق	اروج	آخند بابا
اشبائی	اریغ باتر	آسیا امام	اروکتو
اشترخوال	اریغ چنلي	اشپشتہ	اریغ بهادر
اشرفی	اریق چنلي	اشرف	اریق بهادر
اشلز (هشلیز)	ازبک	اشقره شور	ازان
اصفهان	استرatab	آشور بیگ	اسپیروان
اغز کنگ	اسفی میدان	اصلیل	استمهاد
اکرام سای	اسلام پنجه	افشار	اسلام
اکینه	اسلام قلعه	اکل تیمور	اسلام چمگر
الاچ	اسماعیل خیل	الاتاو	اسلیم

د پانو شمیره: له 12 تر 24

افغان جمن آنلاین په درښت تاسو همکاری ته راپولي. په دغه پته له مور سره اريکه تینګه کړئ
maqalat@afghan-german.de
 يادونه: دليکنې د ليکنې پنځای پازوالۍ د ليکوال په غاره ده، هیله من یو خپله ليکنه له رالېرلو مخکي په خير و لولئ

امام ده	البرز	امام بکري	الاغ جورتى
امراء	الجتو	امام صاحب	التاو
امند پنگک	الخاني	امرخ	الچ
انجلات	الغان دره	انکبان	الدرتى
اندھوي	الکه	انجبر	الک رباط
انگشكه	الله غن	انگارك	الله شاه
او باريک	المار	انگوت افغانیه	الله ياري
اوته قل	الن چاري	اوتابور	المورتك
اوج	اليلنگ	اوته کتو (اوتكتى)	الهندى
او غري کوئل	اوجي	اوج تاش	امار تركى
او فروش	او خورك	اوغلان	اوخور
اوقاف	او دين شاخ	او فه ملك	او دره
اوگم	اورته	اوکيلي	اور تپه
اولخه قفوق	اورلمش	اولجتو	اورچ
اولیاء سی	اور وا	اولمه	اورناگه
او مکي	اوزمچا	اوخي	اوره مست
اون پیکال	اوزم قفوق	اون باي	اوزم شاخ (شيخ)
اوی مست	او شار	اونگه جت	او زن چاه (اوزان)
ایتوراق	اوغان تپه (افغان)	ايبك	او شار خانه
باد آسيا	ایران	باجگاه	ایتي اروق
باد پشت	اینچا	باد بز	ایماق
بارغان	بابا صديق	بادفاق	اینه چي
بارک	بابا يادگر	بارق	بابا ولی
بارگاه	بابه جولاق	بارکش	بابا يوسف
بار مزد	بابه عبدال	بارگاه کوئل	بابه زنگي
باز	بابه قبر	باره خي	بابه على
بازار قلعه	بابه کمبر	بازار	بابه قره
بازار کمي	بابه کهنہ	بازارك	بابه کم چي
بای باغه	باش کپه	بازار کوئل	بابه لر
بايانی	باشي بلماش	بايا کشلي	باش بلماس
بای غازی	باغ اسحاق	باير لک	باغ ارك
بای مغلی	باغچه قتنی	بای غسى	باغ بوستان
بای موخلی	باغچه کتی	بای مغلی	باغچه قتنی
بچه دره	بالا يان	بت خاك	باغشور
بختگان	بالا گالي	بخارا قلعه	بالا قره
بخشور	بالمان	بختیاري	بالثانه
بد کک	بامه گاه	بدک	بامبې
براتي	بانک	بدنه قلعه	بامگاه
بغاز کم	براموك	براق کشيك	بای
بغلان	برخاو	بغاوي	برتى
بكاول	برفك	بغل شيخات	برخوت
بلابان	برگاه کوئل	بگشت	برق
بل پرانداز	برمک	بلبولى	برلوچ
بلغ	برمه	بلچراڭ	برمۇغ
بلخوي	بره غان	بلخ آب	بروك

د پانو شميره: له 13 تر 24

افغان جمن آنلائين په درښت تاسو همکاري ته راپولي. په دغه پته له مور سره اريکه تينګه کړي
maqalat@afghan-german.de
 یادونه: دليکنۍ د ليکنizi بني پازوالې د ليکوال په غاره ده، هيله من یو خپله ليکنه له راليرولو مخکي په خير و لولئ

بلغلي	بره موغ	بلده دره	بره مک
بلکول	بزدانک	بلکه	بزاريق
بلند غار	پش قل (بیش قل)	بلکونه	بزرگ خم
بورغون	بلنفور	بورغن	بلنغر
بورک کاشک	بلوت کک	بورک	بلنگور
بورلک	بلوچ کوه	بورگنزا	بلوچ
بوريا باي	بلوط کاک	بوريا باف	بلوچي
بوري باپ	بناق	بورمه	بلوك
بوساري	بند ببر	بوروي چسمه	بند امير
بوغي	بند چقمق	بوس باي	بند تورکستان
بوکه ولنگ	بندر	بوکا مزار (بوکه)	بند دره
بلوت کک	بند قره قل	بولاق	بند شورك
بیخان	بولک	بولديان	بنق
بیدک	بوى نقره (بوينه قره)	بیدستان	بوير لک
بیزه	بهاء الدين	بیدک کوه	بهارک
بیسود	بیاد ها	بیسار	بهرام شاه
بیشاریغ	بیبا سغمس	بیش آغاچ	بیا سچمس
بینشقره	بیبان چر	بیش بالا	بیا کنثلي
بیشکرہ	بیبا ها	بیش کاک	بیان غور
بیش کول	بی بی آنه	بیشکک	بی بی
بیگال	بیتالوشتی	بیضه	بی بی انا
بیلرسای	بیخام	بیگلار سای	بیتانی
پاوجي	بینا	پانچ	بی مغلی
پایان ده	پاجمان	پاوگان	بینه
پایي تتگي	پارخام	پایان گذر	پادشاه مردان
پاید چک	پاس اريغ	پای دراز	پرانداز
پاید یک	پاس قلعه	پای دهک	پاس قل
پایي گاه تاش	پاس کنده	پاس کوتل	پاس کاف
پایي مزار	پاس ملور	پایگم دره	پاس کوه
پاینده	پالا	پای مشهد	پاکان ده
پائين ده	پالا پوش	پائين باغ	پالا باد
پس نی	پائين گذر	پائين کيرک	پام گذر
پښتون کوت	پجمان	پشت سرک	پته کسر
پشه خان	پخال ساز	پشمeh قلعه	پخال ساج
پلا آباد	پرچه فولاد	پل	پراو شان
پورکاف	پرخيش	پورش	پرخش
پېتاب	پرواس	پهلوان تاش	پرکش
پېچ گاه	پس اريغ	پېتاوک	پره خام
پېر محيدي	پسته مزار	پېر خشت	پسته
پېريچ	پس کنده	پېر نځير	پس قدوق
پېش کس	پس ملور	پېشائي	پس کوچه
تاغير تپه	پېغوله	تاش گنر	پېشنک
تاك قلعه	تابه	تاقچي	پېکم دره
تاكزار	تاتار	تاكچي	تابه کنده
تال قشلاق	تاجيك	تال عاشقان	تاتارک

د پايو شميره: له 14 تر 24

افغان جمن آنلاین په درښت تاسو همکاري ته راپولي. په دغه پته له مور سره اړیکه تینګه کړي
maqalat@afghan-german.de
 یادونه: دليکنۍ د ليکنېزې بنې پازوالې د ليکوال په غاره ده، هيله من یو خپله ليکنه له رالېرلو مخکي په خير و لوئې

تاله	تاج قلعه	تال گک	تاجک ایلتون
تاوه چی	تاریکک	تاوه	تارپاختو
تاه مورک	ناش بولاق	تاه شهر	ناش بل
تاس سوار	ناش خواز	تای جام	ناش تپه
تبر	ناش قلعه	تای کندی	ناشقرغان
تر تغلي	تخاره	تخا جرد	ناش کنده
ترکوچ	تخت خان	ترکمینه / تورکمنیه	تاخ بندر
ترمش	تخت زاغان	ترکی	تخت رستم
تزلق	تخت میرزا	تریکک	تخت زغن
تعان	تخته گرد	تش کنده	تخته پل
تغلو باي	تچی (تاقچی)	تغان گذر	تختی
تعلمہ	تخشی	تغای خواجه	تخره
تغی پائین	تخم گلادی	تغن چی	تخمانه
تکانه	تریت	تکان اور	تربان
تکزار	تریپیچ	تکنو	تربن
تنزیل	تکه توژی	تندورک	تکه بلوچ
تواچی	تگاو	تنگی یعقوب	تگاب شان
نوب رستم	تلان	توپخانه فلue	تلاش خان
توتك	تل عاشقان	توپ نشان	تلخان
توخی	تل گک	توخته	تل قشلاق
تورپاگخو	تليک	تور	تله
تور دانا	نمچاه (تم چی)	تورت فل	تلی گکی
توره چير	تمک دره	تورگل	تمچک
تو غله مست	تند لز	توغچی	تنج
تیلک	توغی خواجه	توغنچی	تند لیز
تیمورک	توکله	تی مزار	توکچی
جای جدید	توکگ	تیموری	توگاله
جر قدوق	تون خانه	جرغان	تولنجی
جرکوچ	نوی مست	جر قلعه	تونیکه
جزه	تهمورک	جز ده	ته کل
جگدلک	تیخاچ	چکها	تیجام
جلاء جین	تیره گاه	چگلی	تیر گلی / تیر گری
جلایر	تیز ناوه	جلال آباد	تیری
جل منگ قلعه	تیلان	جل دره	تیغال
چادر تپه	جمشیری	چابک	جلوگیر
چارباغ	جن دره	چار	جمعواری
چاربولاق	جنگشكه	چار باغ سیدان	جنقره
چارتوت	جنگلک	چارتک	جنگل سالق باي
چار چشمہ	جنگلکی	چارتوي دره	جنگل کوه
چار ده	جوز دره	چار دریا	جوزجان
چار شنگو	جوی جدید	چار شنغو	جوزک
چارک	جوی زندان	چار صده	جوی خوش بره
چارمغزای	جیرتان	چارک بالا	جه
چرباط	چاودان	چارو	جيغان
چپک سرای	چاه خاکی	چپش	چاولي خان

د پايو شميره: له 15 تر 24

افغان جرمن آنلاین په درښت تاسو همکاري ته راپولي. په دغه پته له مور سره اريکه تينګه کړي maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنې په پازوالي د ليکوال په غاره ده، هيله من يو خپله ليکنه له رالېرلو مخکي په خير و لوئ

چپ کولک	چاه شیرین	چپ گذر	چاه سید
چپل	چاه کش	چپ گذر	چاهک سفلی
چخچی	چاهی	چت ریاط	چاه لکو
چرخاب	چاهیه	چراس	چاهیا
چش بابه	چای شیرین / چاه شیرین	چرمگری	چای
چشمہ آچک	چای میر / چاه میر	چشکه گزرا / چوشکه	چای کنه / چاه کنه
چشمہ خلوک	چپل	چشمہ تک	چپ
چشمہ سنگ توپ	چپر	چشمہ خواجه	چپ دره
چکمه چور	چسمه سوال	چکمش	چشمہ سوال
چگومت	چشمہ شفاء	چگمکلی	چشمہ شغال
چلکپه	چشمہ گذر	چlag خواجه	چشمہ کرخ
چله تو	چشمے مجان	چلم گرزال	چشمہ گرم گر
چمربک	چغائی	چلیک	چشمہ نو
چم قلعه	چغی	چمتال	چغل
چم کولان	چحق	چمقلن	چچی
چنارکه	چفور	چمگرھی	چمققای
چنگر	چکش	چنفر	چکان
چهار باغ گلشن	چنگی	چنگک	چکمان پانین
چهار باغ نیملک	چوباش	چهار باغ نمک	چوپان تپه
چهار بید	چوبی	چهار بولاق	چوب باش
چهار تک	چوچله	چهار تپه (جادر تپه)	چوچک
چهار چشمہ	چوشکه گذر	چهار توت	چورک تپه
چهار دار تپه	چول	چهار دار	چوغی
چهار دره	چولپن خواجه	چهار دار کوتل	چول قدوق
چهار دھی	چوپا چشمہ	چهار ده	چونقار
چهار سده	چهار آسیا	چهار زنگی	چوی مت
چهار شنبه	چهار باغ	چهار سنگ	چهار اولیاء
خار زار	حباش هزاره	خاتون قلعه	حباش پل
خاکبوتک	حسن آباد	خاکبتك	جالک
خاکه آباد	حسن خیل	خاکشتری	حسن بولاق
خان آباد	حصارک	خاکی کوتل	حسنی
خان اولوش	حضرت بی بی انا	خان الس / خان ولس	حضرت امام
خان چارباغ	حوض بابر	خان تپه	حضرت سلطان
خانمی	حياتان	خاندکی	حوض کاود
خب روات (خبرافت)	حیدر آباد	خاول سیاه گک	حیدر
ختائی	حیدره	ختار خان	حیدر فرادی
خطاب	خداد د خیل	ختی	حیرتان
خدمای مد		خلم	خدای مت
خدمای شمس الدین			
خندان	خرابه	خمیاب	خد چش بابا
خواجہ اسکندر	خراسک	خواجہ	خراسان گذر
خواجہ اکبر	خرگین	خواجہ اسماعیل	خرکش
خواجہ برہان	خرمه تخت	خواجہ الثنای	خرم
خواجہ پاک کوتل	خزان	خواجہ بلند	خروسک
خواجہ پلیشان	خسپک	خواجہ پریشان	خس پاس

خواجه جوش	خشت تپه	خواجه تال بولاق	خس تپه
خواجه حیتان	خرصیرها	خواجه چه	خشک
خواجه گان	خواجه روشنی	خواجه کنقر	خواجه دو کوه
خواجه گنج	خواجه سپیلان	خواجه گچی	خواجه سالار
خواجه گون	خواجه سکندر	خواجه گوگردک	خواجه سرخ
خواجه مد	خواجه صالح	خواجه گوهر	خواجه صاف
حوال	خواجه عثمان	خواجه پگانه	خواجه صبور
خوجه	خواجه غار	حوال خوب	خواجه عرب
خورش	خواجه قتال	خوجگی	خواجه غولک
خوش	خواجه قل	خورک بالا	خواجه قره
خوشحال آباد	خواجه قول	خوش بره	خواجه قلعه
چهل دختر	چهار شنگی	خوش رباط	خواجه کمراتی
چهلستون	چهار قلعه	چهل دختران	چهار صده
چهل کپه	چهار کنت	چهل غازی	چهارک
چهیه	چهار کنداق کپروک	چهل مرد	چهار کند
چیخچی	چهار گنبد	چیچکتو (چچک تو)	چهار کند مزار شریف
چیلک	چهار مرغزار (مغزار)	چیچچی	چهار محله
حاجی	چهارک سفلی	حاجر	چهار محسای
حاجی عبدالله	چهل	حاجی سای	چه گه تی (چفتائی)
حاجی نظر	چهلتن	حاجی محمد حسین	چهلان
دربند	خیر آباد	حباش	چهل حیوان
در درخت	خیلر	درجی	خیره
در گان	دالان	درز آب	دادی (دہ)
در من	داله چار بولاق	در گک	دالبرگی
دروازه	دالی جوی	درنگک	دالی
دره	دامن خیلر	درونزا	داناجی
دره بند	داود	دره بره غان	داوتم
دره یوسف	دایمیرداد هزاره	دره صوف	دایمیرداد
دشت گزک	در آباد	دشت	ددل
دورمن	دغره سی	دشتن	دراز ده
دوشاخ	دلبر	دوست محمد	نگر دوگر
دوگانه	دلخاکی	دو کوه	دلبرگی
دولتزی	دلی	دولت آباد	دلورجن
ده ازان	دم فلعله	ده	دمچه
دهان	دنگک	ده اصیل	دندان شکن
ده دادی	دو آب شاه پسند	ده جوز	دو آب
ده درخت	دو آبه	ده دراز	دو آب میخ زرین
ده سرخ	دو بیه	ده دره	دواو
دهگانه	دو راهی	دهقان قلعه	دو دری
راشبیل سنگ	ده میانه بالا	راخک شور	ده مردہ
راشک	ده ورده	راشق	ده نو
راه خاک شور	دھی	راگک	ده ولی
راهی	دينار	راهرو	دیمارک
رباط	ديوالی	ربایبان	دینار تپه
رباطک	ديوزندان	رباط اوдан	دیوانه خواجه

رحمت آباد	ذکه	رجنگ	دیو قلعه
رشدی	ذیوری	رحن	ذی بیان
رشیدی	ذی نظیر	رشک	نیگولک
زرد آلو گک	رفیق	رفک	راجنگ
زرشوی	روم	زرد گل	رود
زرمکان	روی دو آب	زر قلعه	روی
زري	ريجنگ	زرکي	ريجان
زغاره قلعه	زاديان	زغفران	ريگ
زک خانه	زاغ دله	زغره قلعه	زاغ خانه
زمبار زمبور	زاوه دان	زگزگ	زاگ خانه
زمچی	زای کولک	زمبورک	زایان
زندان	زاند وري	زنجان	زاند نظر
زنگلک	زر چپر	زنگی	زراکی
سای او درم شاه	زوالدين	سالوارتو	زواک
سای رباط	зорابي	سای بلدي	زوج
سای کند	زوزان	سای شاهان	زورگر
سای صدمش	زيراق کوتل	سای منه	زیدوري
سيز ايسيپشنه	زی کوچی	سبز	زيرچپر
سبزکلان	سارا	سبزک	ساقچ
سخ	ساکي کوتل	سبک	سازی کلان
سرآسیا	سالتك	سرآب	سالارزی
سرای	سالواتو	سراعظم	سال مزان
سرخ رو	سر ragazzi	سرايک	سالواران
سرخ شهر	سربرشو	سرخ شک	سربرچاو
سرخک	سربولاق	سرقلعه	سربند
سرخک ده	سرپل	سرخک بولاق	سربوم
سرخ کوتل	سرتور	سرخ کمر	سرتنگی
سرخليج	سرجان کاسه	سرگنبد	سرجار
سردره	سرحوض	سرخم	سرچشمہ
سرشور	سرخاب	سر ده	سرخ
سرکچک	سرخ جوي	سرکاري	سرخابي
سرگلابيان	سرخ ده	سرکپه	سرخان
سمرقنديان	سعید	سلیمان	سروانگ
سم کوش خیل	سعید اعظم پاد	سم کاوش خیل	سعید آباد
سلوارتو (سلواتو)	سفید	سلک	سعید نسیم
سنجدک	سفید دشت	سمنگان	سفید خاک
سننس	سلطک	سندهکلی	سلبرون (سلوارن)
سنگ زرد	سل دره	سنگابابی	سلطک کلان
سوانح خواجه	سلر	سنگك قيسار	سل دوز
سوپک	سلطان بابا علی شير	سو باغ	سلطان اريق
سوخته چnar	سلمزان	سوخته	سلطان حاجي ولی
سیاه منده	سوزک	سیاه گردد	سور (ثور)
سیتال	سولدوز	سیاه نو	سوزمه قلعه
سید آباد	سونچ خواجه	سیخان	سومالي
سید باهه	سه پا	سید اعظم پاد	سویچ خواجه

د پايو شميره: له 18 تر 24

افغان جمن آنلائين په درښت تاسو همکاري ته راپولي. په دغه پته له مور سره اريکه تينګه کړي
maqalat@afghan-german.de
 يادونه: دليکنې د ليکنې پازوالۍ د ليکوال په غاره ده، هيله من یو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ

سید کوه	سه دره	سید داد میر گند	سه تال
سی صد مش	سه شنبه	سید نسیم	سهراب
سیغان چی	سیات	سیغان	سه قشلاق
سیکنڈ	سیاه خوال	سیف الدین	سیاه آب
سیل دره	سیاه کوتل	سیل بر	سیاه قولک
شاه نهر	شاخدار	شاخ	سیاه کولک
شیختو	شادیان تنگی	شباکلی	شادیان
شیوکن	شام	شبرغان	شادیان کوه
شخ	شانباشک	شبی	شامرگ
شرشره	شاه توت	شر شرک	شاه انجیر
شرنی	شاه فولاد	شرف علی	شاه سایم
شش پیکال	شاه گرد	شش برجه	شاه کمنی
شفان تنگی	شاه مانه	شغالان	شاه مار
شکارک بازار	شاه مردان	شکارک	شاه مرد
شکرک	شاه نظر	شکر قل	شاه میر خیل
شهر قلعه	شلکتو	شهر سگان	شکرک بازار
شهانه	شمر	شهرک نو	شمالک
شیبیکلی	شمینتو	شهیدان	شمس الدین
شیخ آباد	شنگل آباد	شیخ	شندگی
شیخان تیمور	شوپی	شیخان	شواب
شیخه	شور اریق	شیخ تاش تیمور	شوراب
شیر آباد	شور او	شیخ یار کلان	شوران
شیرام	شور تپه	شیر آبه	شور بولاق
شیران	شورک	شیر امپال	شورچه
صیغان	شیربیگ بچه	شیر اووه	شولگر
عاقل تاجیک	شیرک یار	ظلم آباد	شیرک
عبد کریمی	شیرین تگاو	عباس	شیرین تگاب
شیکیار	شیشه ولنگ	عبدالگان	شیشه خانه
شینگک	عبدالله خان	شیمتو	عبدالله
صدر آباد	عرب	صف	عبدالملک
صرف علی	عرب خانه	صد مرده	عرب بای
صوفی قلعه	عرب شهری	صوفک	عرب شاه باغ
صیاد	شقه شور	صیات	عرب نظر
علم ری	صیاد بابا	علف سفید	صیاد آباد
غار سنگ	علم لیک کنه	علم لیک	صیاد کوه
غازی مرد	علی آباد	غازی آباد بالا	علی
غرجی	علیخانی (الخانی)	غبار	علی چوپان نوافل
غزنيگک	علیکه	غرمی	علیکه جار
غلبله	علیله	غلام جان	علی گل
غذکی	علیلی مهاجر	غلزی قلعه	علیلی
غورستان	علی مغل	غور او	علی مردان
غوره	علی میران	غورمار	علی موسی
غولبیان	عنداب	غوري	عنبر
فاسق	عین قلعه	فاروق	عینان تقاضی
قدوق ملا شریف	فتح آباد	قدوق از رخان	فاضل آباد

قربان بولاق	فرغیج	قراغو	فرسکن (فرشقان)
قرشی یک	فلک هار	قرشی گک (قرچی گک)	فریاب
قرفین	فیروز نخچیر	قرغان	فوغان
قر کلیک	فیلاوار	قرقین قدوق	فیض آباد
قرلیق	فازی بای قلعه	قرلق	قازی
قرم قل (قول)	قاسم رباط	قرم تیزی	قاسم
قرول تپه	فاقتالی	قرنغو توغای	قاضی
قره ادیر	قبرغه	قره	قبچاق
قریش	قره بوین	قره بای	قیچان
قریه دره زنگ	قره تنگ	قریش تپه	قره تپه کلان
قراق	قره جنگل	قریه عباس	قره جاه
قرزان نراو	قره خوال	قرزان	قره چه بولاق
قرزل آباد	قره غجه	قرزیلاق	قرمشیخی
قرزل بولاق	قره غو (قرغو)	قرزل ایاق	قره غله
قرزل توگرک	قره فازی	قرزل تپه	قره غیتو
قرزلجه	قره کلی	قرزلجاه	قره قل
قرزل سو	قره ولی	قرزل سای	قره کوتل
قرزل فلue	قره بورت	قرزل فشلاق	قره پیچ
قل تک	قرزل کوتل	قرزل بولاق	قرزل کند
قل تیمور	فشنقه	قل نیمار	قسکه فلue
قل علی	فشلاق خواجه	قلچه	فشلاق استاد
قلعه چه	فشلاق سید اعظم	قلعه	فشلاق سرتیپ
قلعه سرکاری	فشلاق کوه	قلعه خاتون	فشلاق کوغری نال
قلعه گک	قسم سای	قلعه شهر	فشلاق مد امان خان (محمد امان خان) (ز)
قلی	قطار سم	قلم بولاق	قضائی ناور
قمشلی	قفلاتون	قلیچ آباد	قطار سم سای
قوچ نهال	قل بندی	قفعج علی	قفلان دره
کب چک	كورچنگی	کاونچی	قوربقة
کبوت (کبود - ز)	قررغان	کبک	قورچی
کبوچی	قوزی بای قلعه	کبوتاو (کبود آب - ز)	قورغی
کچه قلue	قیصار	کپانک ارجه	قوش قره
کپک	قینار	کپدار	قیصار دریا
کتو	کاریز	کپه دار	کاروان سرای
کته غنجاه	کافر قلعه	کته خیل	کاشان
کته گردن	کاکوت	کته قلعه	کاککلی
کچ کمر	کاوچنq	کچ	کانکوی
کشتیرمان	کچ گردن	کچ کوتل	کاوش خیل
کشلش	کنو خانه	کشکک	کچان
کفتر خانه	کران	کشندہ	کرام قول
کفایزک	کوتلی / کرتلی	کفلان دره	کراونا
کک آباد	کرشکه	کفیلان دره	کرخ
کگل سای	کرو	کگل آباد	کرم قل
کلا	کری	کل	کرمه
کلاچه	کزان	کلابی	کریمک

کلان ده	کسره قلعه	کلان	کسار گل اندان
کل تپه	کشتک	کل بوکه	کسکه قلعه
کمک عمر خان	کلتہ شاخ	کمرک	کلتز
کملی	کلدار	کمک منصور	کلتہ شور
کنگری	کافت	کنجغ علی	کلف
کندی	کلک اریغ	کنجوگه	کل قچاق
کنگری	کلمه جار	کنکوی	کلمنگر
کنلی چارباغ	کلیچ آباد	کنگوری	کلیچ
کوتان مست	کلیم بولاق	کوپک	کلی چی
کوشش	کماله کاشان	کوترمه	کم
کوتنه	کمج	کوتل گمی	کمپیرک
کوگل سای	کوچه	کوچک قزل	کمر زرد
کولیان	کوچه محمل	کولک	کوچه خم
کوه رسای	کوران	کوه	کوچی
کوهستانات	کورتالی	کوهستان	کورتالی
کوبن لی	کورشنگی	کوهی	کورچه
کنه بازار	کورو	کهرد	کورک
کنه قلعه	کوسه قلعه	کنه خام	کوره ده
گادی	کوک	کینار	کوش قره
گاو دره	کوکجار	گاو جان	کوک بوینق
گاو کش	کوکل داش	گاو قشلاق	کوکه بولاق
گگرا	کباق	گکلان	گاوهار قلعه
گلبیان	گدای	گل بولاق	کجوا
گل قشلاق	گرجک	گلخارک	گدای قلعه
گلگواتوکی	گردره	گل کاه	گرداب
گلنچار گلاو	گردن خواجه	گلگون توغی	گردن
گله جی	گردن نلاش خان	گلوانسای	گردان علی مردان
گله قدوق	گرزیوانی	گله شور	گرزیوان
گلیم باف	گرگ تپه	گله ملا	گرگ آب
گندن	گرمین	گنجیا	گرملي
لبک	گنده چاه	گنده آب	گزک دشت
لتی	گنگور	لته بند	گنده چشمہ
لرک	گور زاد	لرغان	گوربولاق
لرینج	گورکاب	لرگرد	گورزان
لغکی	گور مراد	لغان	گورمار
لکن	گوک نیمور	لغمان	گوک
للمی	گیرو	لکمان (لقمان)	گونش
لامام	لار میمون	للدر	لارمش
لنگر	لاله	للم	لارینج
لولاش	مخشان	لور لاش	لوچک
لوی ناب	مدد جھی	لونک	مدار
لیلی سای	مرشولخ	لوی نائب	مردیان
مارک	مرغان تپه	ماد خواجه (محمد خواجه - ژ)	مرغ
ماشی	مرغزار (معزار)	مار مل	مرغچال (مورچه گل)

ماغسرو	مرغین په	ماغ	مرغی
مجر	مزار	ماغیار	مره
مجین	مزار شریف	مچک	مزار دره
محمد شور	مسجدک	محمد خواجه	مسجد سبز
مشن مست	مشتاق	محمد قای	مسعود
مصر آباد	ممالک	مشیتک	ملیل
مغار	منگ تاش	مغ	منگاجیک
مغل	منگ قلعه	مغسرو	منگچک
مک	منگ گذر	مغل کوتل	منگک
ملا	موجی	مگزوم	منگه جک
ملا میر	مورچه گل	ملا حسین	موچین
ملک	موسی لق	ملشتنیں	موزی
ممل	موش کور	ملکان	موشان
مله	موی مبارک	ململ تنگی	مؤمن آباد
مهمن آباد	میر سید	مهتر آباد	مهاجرین
میان دره	میر شکار	مهمندان	میر شادی
میانه دره	میرک	میانه	میر قاسم
میدانک	میرگان شینیه	میدان	میرگان چاه
میر آغه	مینمه	میرآدم	میشک
میر جی	ناجک	میران ده	مین درخت
میرزا بیگ	نادر	میرزا بای	ناجو
میرزا ولنگ	نادر سای	میرزا کمر	نادر آباد
میرزا هدل	نارین	میرزا ولنگ کوتل	نار کوه
نابای	ناموسا	میر سادی	نال فیچ
نایک	نورش	نای آباد (نایر آباد)	نور آباد
نچکه	نوعلی	نای میرک	نورک
نخ لج	نوغلی	نخپیر آباد	نو عملی
نفر آباد	نو قلعه	نصرت آباد	نوغی
نگاری	نهر شاهی	نگارخانه	نهر
نلالک	نیازبیگ	نگاله	نهرين
نو آباد	نیشار	نو	نی جوشک
نو دره	نیگاری	نواکی	نی شهر
نور	نیلینج	نو ده	نیگالا
نی میدان	هزار سم	نیم لیک	نیم لک
واوز یائین	هزاره	وابوز بالا	هزار منی
واپتو	هزاره چکش	وادو	هزاره توغی
وخشک	هزاره کوتل	وچی	هزاره قلعه
وردہ	هشتین	ودو	هژده نهر
ورورا	هفتاده داران	ورسندان	هفتاد گردش
وشدت	هماکی	وزن	هکن
ولیشان	هنک	ولنگ	هندوکش
هاشم آباد	هبیک	هارون	هول کنه
یابو	هیرک	هزار چشمہ	هیچ
یار خور	یکباش	یار په	یکاولنگ
یارک سردا به	یک تلی	یار غان (بیرغان)	یکبان

یای بولاق	یکه باغ	یاز اریق	یک کوتل
پتیمک	یکه پسته	پتیم تاغ	یکه تپه
پخ	یکه نوت	پتیمک کوه	یکه تل (تل)
یخدان	یکه خانه	یخ خانه	یکه نول
یدی قول	یلمان	یخم گنده	یکه بوز
یرغان چکلی	یمچی	یرغان	یم بولاق
ین چشمہ	ین بولاق	یزدان طلب	ینبروک
ینداغ اریق	ینگی تاش قل	ین داغ اریغ	ینگی اریغ
ینگ اریغ	بوات	ین درک	ینگی قلعه
ینگ تیرگرمان (ینگی)	بوبکان	ینگ اریق	یوخاران
ینگ قلعه	بول ولدي	ینگ عارک	بولتراب
		ینگ خواجه	یوی بولاق

د نقشو برخه:

د ژبارونکي یادونه: له ۷۰۱ تر ۸۰۳ پاني پوري يعني ۱۰۲ پاني نقشي دي. د كتاب د وزن د بيريدو له كبله مي دلته کافي نه کري. د نقشو لپاره لوستونکي کولای سی اصل متن ته مراجعه وکري.

د څلورم توک د پښتو ژباري پاي
اپريل ۲۵ کال ۲۰۲۲ ز
له انګلیسي متن سره پرته او دوه څله بیا بیا لوستنه –
پای می. ۲۰۲۲.۸

نور بیا

د افغانستان سیاسي تاریخي ژورنال

(د افغانستان سیاسي تاریخي ګزیتر)

پېنځم توک

کندهار

او

د پانو شمیره: له ۲۳ تر ۲۴

افغان جمن آنلاین په درښت تاسو همکاری ته راپولي. په دغه پته له مور سره اړیکه تینګه کړي maqalat@afghan-german.de
یادونه: دليکنۍ د ليکنېږي بنې پازوالې د ليکوال په غاره ده ، هیله من یو خپله ليکنه له رالېرلو مخکي په خير و لولئ

د افغانستان سویل - مرکزی برخی

ایدیت :

داکټر لوديوك آدمک

ژباره : رحمت آريا

۲۰۲۲ سپتمبر

يادونه: قدرمنو لوستونکو! تاسو تر دغه [لينك](#) لاندی د بناغلی آريا صاحب په آرشیف کی د لمړی توک، دوبم توک ، درېم توک څورم توک تولي برخی لوستی شي.

د پابلو شميره: له 24 تر 2024

افغان جرمن آنلайн په درښت تاسو همکاری ته راپولي. په دغه پته له مور سره اريکه تينګه کړي maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنۍ د ليکنې بني پازوالې د ليکوال په غاره ده ، هيله من یو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ